

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 111/08-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 10. apríla 2008 predbežne prerokoval sťažnosť JUDr. M. Š., N., zastúpeného advokátkou JUDr. P. L., N., vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastníť majetok a práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č. 1 k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici z 31. júla 2007 v konaní vedenom pod sp. zn. 15 CoE 46/07 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť JUDr. M. Š. **o d m i e t a** ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. novembra 2007 doručená sťažnosť súdneho exekútora JUDr. M. Š. (ďalej len „sťažovateľ“) vo veci namietaného porušenia jeho základného práva vlastníť majetok

a práva na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), práva podľa čl. 1 Dodatkového protokolu č.1 k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a podľa čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici (ďalej len „krajský súd“) z 31. júla 2007 v konaní vedenom pod sp. zn. 15 CoE 46/07.

Z obsahu sťažnosti vyplýva, že vo veci exekučného konania oprávnených – Z. M. v 1. rade a J. M. v 2. rade, B., proti povinnému JUDr. J. M., B., o vymożenie 711 750 Sk s príslušenstvom, ktoré začalo 20. februára 2006, Okresný súd Banská Bystrica (ďalej len „okresný súd“) uznesením č. k. 1 Er 270/2006-134 zo 7. mája 2007 neschválil rozvrh výtŕažku vykonaný sťažovateľom 20. decembra 2006.

Sťažovateľ v sťažnosti uviedol, že okresný súd neschválenie rozvrhu výtŕažku odôvodnil tým, že sťažovateľ nesprávne do trov exekúcie zaradil aj daň z pridanej hodnoty (ďalej len „DPH“) z hotových výdavkov v exekučnom konaní, ktoré mu vznikli v exekučnom konaní za účelom vymożenia vymáhaného nároku. Okresný súd odôvodnil svoje rozhodnutie s poukazom na platné znenie ustanovenia § 196 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) tak, že pretože toto ustanovenie Exekučného poriadku nehovorí nič o navyšovaní hotových výdavkov o DPH, nemôže si súdny exekútor hotové výdavky navyšiť o DPH a túto DPH nemôže zaradiť medzi trov exekúcie.

Na základe odvolania sťažovateľa proti uvedenému rozhodnutiu okresného súdu z 18. mája 2007 rozhodol krajský súd ako druhostupňový súd uznesením sp. zn. 15 CoE 46/07 z 31. júla 2007 tak, že sa priklonil k skutkovým a právnym záverom okresného súdu a jeho uznesenie ako vecne správne potvrdil.

Podstata sťažovateľom namietaného porušenia základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu uznesením krajského súdu č. k. 15 CoE 46/07-147 spočíva v tom, že

krajský súd pri rozhodovaní o náhrade trov exekučného konania a náhrade za stratu času nebral do úvahy, resp. nesprávne vyložil ustanovenie § 196 Exekučného poriadku, keď argumentoval, že súdny exekútor, ako platiteľ DPH, si môže navýšiť o DPH len odmenu a nie aj hotové výdavky a náhradu za stratu času, pričom takýmto svojím rozhodnutím krajský súd len potvrdil uznesenie prvostupňového súdu.

Sťažovateľ vo svojej sťažnosti okrem iného poukázal na viaceré skutočnosti, ktorými odôvodňuje svoj právny názor v predmetnej veci.

- stanovisko Daňového riaditeľstva Slovenskej republiky (ďalej len „daňové riaditeľstvo“) č. I/252/10208-59605/07 z 18. apríla 2007, podľa ktorého: *„V nadväznosti na § 22 ods. 2 zákona o DPH náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času sú súčasťou základu dane exekútorom poskytnutej služby, ktorá podlieha 19 % DPH.“*
- skutočnosť, že hotové výdavky a strata času exekútora podliehajú DPH a exekútor DPH bude musieť odvieť správcovi dane, potvrdzuje podľa názoru sťažovateľa aj dikcia § 22 ods. 2 písm. b) zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o DPH“), podľa ktorého *„do základu dane podľa odseku 1 sa zahrňajú aj súvisiace náklady(výdavky), ako napríklad provízia, náklady na balenie, náklady na prepravu a náklady poistenia požadované dodávateľom od kupujúceho alebo zákazníka“.*

Sťažovateľ v rámci svojho právneho názoru s odvolaním sa na dôvodovú správu zákona č. 341/2005 Z. z., ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon č. 341/2005 Z. z.) súhrne prezentuje stanovisko: *„Cieľom novelizácie ustanovenia § 196 Exekučného poriadku teda bolo, aby DPH, ktorú exekútor je povinný pripočítať k cene exekútorom poskytnutej služby, ktorá je uložená priamo zákonom o DPH, bola súčasťou trov exekúcie. Zákonodarca v dôvodovej správe zároveň uvádza, že cenou zdaniteľného plnenia v exekučnom konaní sú vzniknuté trovy exekúcie, ktorých náhradu si exekútor v konaní uplatňuje. Zákonodarca mal teda v úmysle zahrnúť do trov exekúcie DPH*

nielen z odmeny súdneho exekútora, ako jednej z častí trov exekúcie, ale DPH zo všetkých trov exekúcie. “

Sťažovateľ poukazuje aj na skutočnosť, že krajský súd pri svojom rozhodovaní „použil taký výklad ustanovenia § 196 Exekučného poriadku, ktorý je v rozpore s cieľom a zmyslom náhrady trov exekúcie“. V nadväznosti na uvedené sťažovateľ uvádza svoj právny názor: „Nedokonalosť, resp. nedôslednosť zákonodarcu pri novelizovaní uvedeného ustanovenia nemôže viesť súdy k takému výkladu a uplatňovaniu právnych noriem, ktoré by boli v rozpore so zmyslom, účelom a „duchom“ daného zákona resp. ustanovenia zákona.“

Podľa sťažovateľa krajský súd svojimi výrokmi v označenom uznesení o náhrade trov a náhrade za stratu času bez zohľadnenia DPH porušil jeho základné práva zaručené v čl. 20 ods. 1 a 4, čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a právo zaručené v čl. 1 dodatkového protokolu.

Sťažovateľ na základe týchto skutočností navrhuje, aby ústavný súd vydal tento nález:

*„Základné právo JUDr. M. Š. so sídlom N. vlastniť majetok a základné právo na ochranu majetku podľa čl. 20 ods. 1 a 4 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 1 Dodatkového protokolu č.1 k Európskemu dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a podľa čl. 35 ods. 1 v spojení s čl.12 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 31.7. 2007 č.k. 15 CoE 46/07-147 **porušené bolo.***

Uznesenie Krajského súdu v Banskej Bystrici zo dňa 31.7.2007 č.k. 15 CoE 46/07-147 sa zrušuje a vec sa vracia na ďalšie konanie.

Krajský súd v Banskej Bystrici je povinný zaplatiť JUDr. M. Š. náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 10.000,-, Sk na účet advokáta, JUDr. P. L., do 15 dní od právoplatnosti nálezu.“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa. Pri predbežnom prerokovaní každej sťažnosti ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jej prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia sťažnosti vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, sťažnosti, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné sťažnosti alebo sťažnosti podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj sťažnosti podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu je dôvodom na odmietnutie návrhu pre jeho zjavnú neopodstatnenosť absencia priamej súvislosti medzi označeným základným právom alebo slobodou na jednej strane a namietaným konaním alebo iným zásahom

do takéhoto práva alebo slobody na strane druhej. Inými slovami, ak ústavný súd nezistí relevantnú súvislosť medzi namietaným postupom orgánu štátu a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sťažovateľ namieta, vysloví zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti a túto odmietne (mutatis mutandis I. ÚS 12/01, I. ÚS 124/03).

Krajský súd vo svojom výroku uznesenia z 31. júla 2007 sp. zn. 15 CoE 46/07 sťažovateľovi nepriznal náhradu hotových výdavkov a náhradu za stratu času v sume zohľadňujúcej DPH, ktorú je sťažovateľ ako platiteľ tejto dane povinný zaplatiť. V odôvodnení svojho uznesenia krajský súd uviedol, že novela Exekučného poriadku, t. j. zákon č. 341/2005 Z. z. odstránila dovtedajšiu medzeru v právnej úprave, na ktorú poukázal ústavný súd vo svojom náleze sp. zn. II. ÚS 31/04 zo 17. decembra 2004. Podľa právneho názoru krajského súdu § 196 Exekučného poriadku už jednoznačne ustanovuje, že súdny exekútor, ktorý je platiteľom DPH, si môže navýšiť o DPH len odmenu, a nie aj hotové výdavky a náhradu za stratu času.

Z dikcie ustanovenia § 137 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej len „OSP“) vyplýva, že trovy konania nie sú vymedzené taxatívne, ale príkladmo použitím slova „*najmä*“ a ich ďalším výpočtom, takže z tohto ustanovenia nemožno vylúčiť poskytnutie ďalších výdavkov, ani tých, ktoré v uvedenom ustanovení nie sú výslovne uvedené.

Ustanovenie § 200 ods. 1 Exekučného poriadku špecifikuje trovy a nevyhnutné trovy exekúcie, pričom medzi ne zahŕňa *odmenu exekútora*, náhradu hotových výdavkov a náhradu za stratu času pri vykonávaní exekúcie.

Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 288/1995 Z. z. o odmenách a náhradách súdnych exekútorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) síce rieši popri odmene súdneho exekútora aj náhradu hotových výdavkov účelne vynaložených v súvislosti s vykonávaním exekučnej činnosti, medzi ktoré zahŕňa napríklad len cestovné náhrady, poštovné a telekomunikačné výdavky, znalecké náklady a bližšie nedefinované poplatky, čím je

evidentné, že náhradu ďalších výdavkov nevyklučuje, aj keď DPH a náklady hotových výdavkov explicitne do ďalších výdavkov nezahŕňa.

Zo sťažnosti sťažovateľa a z pripojených listín vyplynulo, že sťažovateľ je platiteľom DPH.

Predmetom sťažnosti je sťažovateľom namietané porušenie základného práva zaručeného v čl. 20 ods. 1 a 4, v čl. 35 ods. 1 v spojení s čl. 12 ods. 1 ústavy a práva zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu uznesením krajského súdu z 31. júla 2007 sp. zn. 15 CoE 46/07.

Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetnou sťažnosťou sťažovateľ napadol postup a rozhodnutie krajského súdu. Vzhľadom na princíp subsidiarity, ktorý vyplýva z citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy, ústavný súd nemá právomoc preskúmať vecnú správnosť rozhodnutia všeobecného konajúceho súdu. Ústavný súd v súvislosti s tým poukazuje na svoju ustálenú konštantnú judikatúru, ktorá ustanovuje, že ústavný súd nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu, ktoré ho pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej, ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol alebo nebol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery zo skutkového stavu všeobecný súd vyvodil. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Skutkové a právne závery všeobecného súdu môžu byť teda predmetom kontroly zo strany ústavného súdu vtedy, ak by vyvedené závery boli zjavne neodôvodnené alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné a zároveň by mali za následok porušenie základného práva alebo slobody (I. ÚS 13/00 *mutatis mutandis* II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96, I. ÚS 4/00, I. ÚS 17/01).

Sťažovateľ namietal aj porušenie svojho základného práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu uznesením krajského súdu č. k. 15 CoE 46/07-147 z 31. júla

2007, pričom podstata námietok sťažovateľa spočíva v tom, že podľa jeho názoru krajský súd nesprávne vyložil príslušné ustanovenie § 196 Exekučného poriadku, keď argumentoval, že súdny exekútor, ako platiteľ DPH, si môže navýšiť o DPH len odmenu, a nie aj hotové výdavky a náhradu za stratu času, pričom takýmto svojím rozhodnutím krajský súd len potvrdil uznesenie prvostupňového súdu.

V nadväznosti na uvedené ústavný súd konštatuje, tak ako to už vyslovil vo viacerých svojich nálezočoch, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto súdy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy (čl. 46 až 50 ústavy). Z takéhoto pohľadu pristúpil ústavný súd aj k posúdeniu napadnutého rozhodnutia krajského súdu.

Z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajského súdu okrem iného vyplýva, že:

„Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec podľa § 212 ods. 1 O. s. p. a uznesenie okresného súdu bez nariadenia pojednávania v zmysle § 214 ods. 2 písm. c) O. s. p. potvrdil podľa § 219 O. s. p z týchto dôvodov.“

Treba preto aplikovať ust. § 196 Exekučného poriadku v znení účinnom od 01.09.2005. Na základe uvedeného ustanovenia už podľa názoru krajského súdu neexistuje medzera v právnej úprave z dôvodu chýbajúceho ustanovenia o tom, či aj DPH platenú exekútorom správcovi dane možno zahrnúť do trov exekúcie.

Ak by zákonodarca pri odstránení medzery v právnej úprave bol mienil upraviť nárok exekútora na trovy exekúcie tak, že mu patrí náhrada hotových výdavkov a náhrada za stratu času zvýšená o DPH, bol by to podľa názoru krajského súdu výslovne uviedol. Ak však priznal súdnemu exekútorovi len odmenu zvýšenú o DPH, nemožno súdnemu exekútorovi v exekučnom konaní začatom po 1. septembri 2005 priznať náhradu hotových výdavkov zvýšenú o DPH.“

Ako už ústavný súd v rámci svojej rozhodovacej činnosti judikoval, všeobecný súd nie je povinný prevziať výpočet trov podľa špecifikácie predloženej exekútorom (mutatis mutandis I. ÚS 254/06-13). Ústavný súd v tejto súvislosti poukazuje aj na aplikáciu zásady

racionality konania a zásady legality, v súlade s ktorými je treba analogicky postupovať aj pri stanovovaní hotových výdavkov a náhrady za stratu času bez priznania DPH. Aplikácia logického argumentu a *contrario* totiž v sebe naozaj implikuje záver, že ak bol zámer zákonodarcu priznať súdnemu exekútorovi odmenu zvýšenú o DPH, nie je súčasne možné z dôvodu zamedzenia kumulácie peňažných plnení priznať súdnemu exekútorovi náhradu hotových výdavkov a náhradu za stratu času ako formu trov konania zvýšenú o DPH.

Uvedený výklad krajského súdu vo svojich dôsledkoch nepovažuje ústavný súd za porušenie základných práv sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie zakotvených v čl. 46 až 50 ústavy, čo napokon sťažovateľ *in concreto* ani nenamietal. Sťažovateľ teda ani nenamietal, že by v konaní pred krajským súdom boli v danom prípade porušené základné princípy práva na spravodlivý súdny proces (napr. I. ÚS 156/04).

Okrem uvedeného v citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozhodnutia krajský súd dostatočným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré napadnuté uznesenie okresného súdu v napadnutej časti potvrdil. V každom prípade tento postup krajského súdu pri odôvodňovaní svojho právneho záveru vo veci sťažovateľa nemožno považovať za zjavne neodôvodnený alebo arbitrárny. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom krajského súdu nestotožňuje, nemôže sama osebe viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť právny názor krajského súdu svojím vlastným.

V konečnom dôsledku však ústavný súd nie je opravným súdom právnych a skutkových názorov krajského súdu, pokiaľ tieto nie sú extrémne neodôvodnené, resp. ingerencia ústavného súdu do výkonu tejto právomoci krajského súdu je opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou. Ústavný súd aj keby nesúhlasil s interpretáciou zákonov všeobecných súdov, ktoré sú „pánom zákonov“, v zmysle citovanej judikatúry by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu iba v prípade, ak by ten bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný. O svojvôli pri výklade a aplikácii zákonného predpisu všeobecným súdom by bolo možné uvažovať len v prípade, ak by sa tento natoľko odchýlil od znenia

príslušných ustanovení, že by zásadne poprel ich účel a význam. Podľa názoru ústavného súdu predmetný právny výklad krajským súdom takéto nedostatky nevykazuje, napadnutým uznesením krajského súdu neboli porušené princípy spravodlivého procesu, a preto nemohlo dôjsť ani k namietanému porušeniu základného práva sťažovateľa vlastniť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 a 4 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok zaručeného v čl. 1 dodatkového protokolu, preto bolo potrebné sťažnosť v tejto časti odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú.

V časti, v ktorej sa sťažovateľ domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na slobodnú voľbu povolania zaručeného v čl. 35 ods. 1 ústavy v spojení so základným právom na slobodu a rovnosť v dôstojnosti i právach zaručených v čl. 12 ods. 1 ústavy napadnutým uznesením krajského súdu, ústavný súd jeho sťažnosť odmietol, pretože nezistil medzi týmito článkami ústavy a tvrdým porušením týchto základných práv ústavne relevantnú (priamu) súvislosť. Z tohto dôvodu bola aj v tejto časti sťažnosť sťažovateľa odmietnutá ako zjavne neopodstatnená.

Vzhľadom na všetky uvedené skutočnosti ústavný súd podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 10. apríla 2008

